

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สาขาวิชาศิลปศาสตร์

11111

เอกสารการสอนชุดวิชา

หน่วยที่ 1-7

สังคมและวัฒนธรรมไทย

THAI SOCIETY AND CULTURE

ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1

10045332

ห้องสมุด วพบ. สุรินทร์

สารบัญ

	หน้า
คำนำ.....	(3)
รายละเอียดชุดวิชา.....	(8)
วิธีการศึกษา.....	(9)
หน่วยที่ 1 แนวคิดในการศึกษาสังคมและวัฒนธรรม.....	1-1
แผนการสอนประจำหน่วย.....	1-2
ตอนที่ 1.1 ขอบเขตการเสนอแนวคิดในการศึกษาสังคมและวัฒนธรรม.....	1-4
เรื่องที่ 1.1.1 ความหมายที่หลากหลายของสังคมและวัฒนธรรม.....	1-5
เรื่องที่ 1.1.2 ขอบเขตการเสนอแนวคิดในการศึกษาและอธิบายสังคมและวัฒนธรรม.....	1-9
ตอนที่ 1.2 แนวคิดในการอธิบายกำเนิดและการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรม.....	1-11
เรื่องที่ 1.2.1 แนวคิดในการอธิบายกำเนิดของสังคมและวัฒนธรรม.....	1-12
เรื่องที่ 1.2.2 แนวคิดในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรม.....	1-17
ตอนที่ 1.3 แนวคิดในการอธิบายการดำรงอยู่ของสังคม.....	1-38
เรื่องที่ 1.3.1 แนวคิดโครงสร้างและหน้าที่.....	1-39
เรื่องที่ 1.3.2 แนวคิดระบบนิเวศ.....	1-40
ตอนที่ 1.4 แนวคิดในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน.....	1-47
เรื่องที่ 1.4.1 แนวคิดการผสมผสานวัฒนธรรม.....	1-48
เรื่องที่ 1.4.2 แนวคิดการอ้างชาติพันธุ์.....	1-51
เรื่องที่ 1.4.3 แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์และกลุ่มชาติพันธุ์.....	1-53
บรรณานุกรม.....	1-55
หน่วยที่ 2 พัฒนาการการศึกษาสังคมและวัฒนธรรมไทย.....	2-1
แผนการสอนประจำหน่วย.....	2-2
ตอนที่ 2.1 ภูมิหลังของการศึกษาสังคมไทย.....	2-5
เรื่องที่ 2.1.1 ภูมิหลังทางสังคมและการเมืองกับการศึกษาสังคมไทยเชิงมานุษยวิทยา.....	2-6
ตอนที่ 2.2 อิทธิพลของแนวคิดทางมานุษยวิทยาในการศึกษาสังคมไทย.....	2-10
เรื่องที่ 2.2.1 แนวคิดมานุษยวิทยาแบบอเมริกัน.....	2-11
เรื่องที่ 2.2.2 แนวคิดมานุษยวิทยาแบบอเมริกันกับการมองสังคมไทย.....	2-14
ตอนที่ 2.3 แนวการศึกษาและข้อสรุปเกี่ยวกับสังคมไทย.....	2-17
เรื่องที่ 2.3.1 แนวการศึกษาเชิงชาติพันธุ์วรรณาทั่วไป.....	2-18
เรื่องที่ 2.3.2 แนวการศึกษาแบบจิตวิทยา-วัฒนธรรม.....	2-20
เรื่องที่ 2.3.3 แนวการศึกษาแบบโครงสร้างและสถาบันสังคม.....	2-23
เรื่องที่ 2.3.4 แนวการศึกษาแนวใหม่.....	2-26

ตอนที่ 2.4 การศึกษาสังคมไทยกับความเป็นจริงในสังคม.....	2-29
เรื่องที่ 2.4.1 แนวการศึกษาสังคมไทยที่ผ่านมา.....	2-30
เรื่องที่ 2.4.2 สรุปพัฒนาการการศึกษาสังคมไทย.....	2-34
บรรณานุกรม.....	2-38
หน่วยที่ 3 บุคลิกภาพและวัฒนธรรมไทย.....	3-1
แผนการสอนประจำหน่วย.....	3-2
ตอนที่ 3.1 วัฒนธรรมและบุคลิกภาพ.....	3-6
เรื่องที่ 3.1.1 ขอบเขตของการศึกษาแนววัฒนธรรมและบุคลิกภาพ.....	3-8
เรื่องที่ 3.1.2 ทฤษฎีสถิตฐานวัฒนธรรม.....	3-9
เรื่องที่ 3.1.3 โครงสร้างบุคลิกภาพพื้นฐานและบุคลิกภาพตัวอย่าง.....	3-15
เรื่องที่ 3.1.4 ลักษณะประจำชาติ.....	3-19
เรื่องที่ 3.1.5 การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างวัฒนธรรม.....	3-25
เรื่องที่ 3.1.6 ทฤษฎีทางวัฒนธรรมและบุคลิกภาพในปัจจุบัน.....	3-27
ตอนที่ 3.2 การศึกษาแนววัฒนธรรมและบุคลิกภาพในสังคมไทย.....	3-30
เรื่องที่ 3.2.1 มโนทัศน์เรื่องโครงสร้างหลวม.....	3-33
เรื่องที่ 3.2.2 การศึกษาสังคมไทยแนววัฒนธรรมและบุคลิกภาพของสำนักคอร์ดแนล และคนอื่น.....	3-36
เรื่องที่ 3.2.3 ข้อจำกัดของการศึกษาแนววัฒนธรรมและบุคลิกภาพในสังคมไทย.....	3-42
บรรณานุกรม.....	3-44
ภาคผนวก.....	3-45
หน่วยที่ 4 พื้นฐานความคิดทางสังคมและวัฒนธรรมไทย.....	4-1
แผนการสอนประจำหน่วย.....	4-2
ตอนที่ 4.1 การจัดระเบียบทางสังคมไทย.....	4-4
เรื่องที่ 4.1.1 แนวความคิดเรื่องการจัดระเบียบทางสังคมและลักษณะการจัดระเบียบ ทางสังคมไทย.....	4-5
เรื่องที่ 4.1.2 การวัดช่วงชั้นทางสังคมไทย.....	4-9
ตอนที่ 4.2 ความเชื่อดั้งเดิมกับระเบียบทางสังคมไทย.....	4-9
เรื่องที่ 4.2.1 ความเชื่อเรื่องผี.....	4-16
เรื่องที่ 4.2.2 ความคิดทางสังคมของคนไทยในอดีต.....	4-19
เรื่องที่ 4.2.3 อิทธิพลของความเชื่อดั้งเดิมต่อระเบียบทางสังคมไทย.....	4-23

ตอนที่ 4.3 ความเชื่อจากอารยธรรมฮินดูและพุทธเกี่ยวกับระเบียบทางสังคม.....	4-28
เรื่องที่ 4.3.1 ภาพลักษณ์แห่งโครงสร้างสังคมไทย.....	4-29
เรื่องที่ 4.3.2 กษัตริย์ในฐานะสูงสุดของโครงสร้างสังคม.....	4-32
เรื่องที่ 4.3.3 บุญ-กรรมกับโครงสร้างสังคมไทย.....	4-36
ตอนที่ 4.4 ความเชื่อจากอารยธรรมตะวันตกกับโครงสร้างสังคมไทย.....	4-39
เรื่องที่ 4.4.1 อุดมการณ์ประชาธิปไตยในโครงสร้างสังคมไทย.....	4-40
เรื่องที่ 4.4.2 ปัญหาการพัฒนา กับโครงสร้างสังคมไทย.....	4-44
บรรณานุกรม	4-48
หน่วยที่ 5 ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย.....	5-1
แผนการสอนประจำหน่วย.....	5-2
ตอนที่ 5.1 ขอบเขตและความหมายของระบบอุปถัมภ์.....	5-4
เรื่องที่ 5.1.1 คำจำกัดความของความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์.....	5-6
เรื่องที่ 5.1.2 ลักษณะของความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์.....	5-7
เรื่องที่ 5.1.3 จำแนกลักษณะเฉพาะของผู้อุปถัมภ์.....	5-10
ตอนที่ 5.2 ฐานทรัพยากรในการแลกเปลี่ยนของผู้อุปถัมภ์และผู้ถูกอุปถัมภ์.....	5-11
เรื่องที่ 5.2.1 ฐานทรัพยากรของผู้อุปถัมภ์.....	5-12
เรื่องที่ 5.2.2 ฐานทรัพยากรของผู้ถูกอุปถัมภ์.....	5-15
ตอนที่ 5.3 ลักษณะการรวมตัวของกลุ่มอุปถัมภ์.....	5-16
เรื่องที่ 5.3.1 โครงสร้างของกลุ่มอุปถัมภ์.....	5-17
เรื่องที่ 5.3.2 การกระจายของคุณลักษณะต่างๆ ภายในกลุ่มอุปถัมภ์.....	5-18
ตอนที่ 5.4 ความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลงของระบบอุปถัมภ์.....	5-20
เรื่องที่ 5.4.1 ลักษณะความต่อเนื่องถาวรของกลุ่มอุปถัมภ์.....	5-21
เรื่องที่ 5.4.2 การเปลี่ยนแปลงหรือพลวัตของความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์.....	5-22
บรรณานุกรม	5-25
หน่วยที่ 6 ระบบครอบครัวและเครือญาติในสังคมไทย.....	6-1
แผนการสอนประจำหน่วย.....	6-2
ตอนที่ 6.1 ระบบครอบครัวและเครือญาติกับโครงสร้างสังคม.....	6-4
เรื่องที่ 6.1.1 ความสำคัญของการศึกษาระบบครอบครัวและเครือญาติ.....	6-5
เรื่องที่ 6.1.2 ระบบครอบครัวและเครือญาติแบบต่างๆ.....	6-7

ตอนที่ 6.2 ระบบครอบครัวและเครือญาติในสังคมไทย	6-14
เรื่องที่ 6.2.1 กฎเกณฑ์การตั้งถิ่นฐานหลังการแต่งงาน	6-16
เรื่องที่ 6.2.2 วัฏจักรของครอบครัวไทย	6-17
เรื่องที่ 6.2.3 ประเภทของครอบครัว	6-19
เรื่องที่ 6.2.4 การแต่งงานกับสิทธิในการใช้และการถือครองที่ดิน	6-22
ตอนที่ 6.3 การเปลี่ยนแปลงของครอบครัวและเครือญาติในสังคมไทย	6-24
เรื่องที่ 6.3.1 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคมจากสังคมเกษตรเป็นสังคมอุตสาหกรรม กับการเปลี่ยนแปลงขนาดของครอบครัว	6-25
เรื่องที่ 6.3.2 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคมจากสังคมเกษตรเป็นสังคมอุตสาหกรรม กับการเปลี่ยนแปลงบทบาทด้านต่างๆ ของสมาชิกในครอบครัว	6-28
บรรณานุกรม	6-31

หน่วยที่ 7 พัฒนาการเศรษฐกิจกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคมไทย	7-1
แผนการสอนประจำหน่วย	7-2
ตอนที่ 7.1 วิวัฒนาการเศรษฐกิจไทยก่อนสนธิสัญญาเบาว์ริง	7-5
เรื่องที่ 7.1.1 เศรษฐกิจไทยก่อนสมัยอยุธยา	7-6
เรื่องที่ 7.1.2 เศรษฐกิจไทยสมัยอยุธยา	7-8
เรื่องที่ 7.1.3 เศรษฐกิจไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น พ.ศ. 2325-2398	7-12
ตอนที่ 7.2 พัฒนาการเศรษฐกิจไทยหลังสนธิสัญญาเบาว์ริง	7-14
เรื่องที่ 7.2.1 เศรษฐกิจไทยหลังสนธิสัญญาเบาว์ริงถึงสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2348-2489)	7-15
เรื่องที่ 7.2.2 เศรษฐกิจไทยยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2488) ถึงระยะก่อนแผนพัฒนา (พ.ศ. 2504)	7-29
เรื่องที่ 7.2.3 เศรษฐกิจไทยช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504-พ.ศ. 2509) ถึง ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-พ.ศ. 2554)	7-32
ตอนที่ 7.3 เศรษฐกิจไทยในยุคโลกาภิวัตน์	7-41
เรื่องที่ 7.3.1 โลกาภิวัตน์กับการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจสังคมไทย	7-42
เรื่องที่ 7.3.2 วิกฤตเศรษฐกิจไทย พ.ศ. 2540	7-45
ตอนที่ 7.4 มิติแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจไทย	7-50
เรื่องที่ 7.4.1 แนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	7-51
เรื่องที่ 7.4.2 แนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวเศรษฐศาสตร์วัฒนธรรม	7-54
บรรณานุกรม	7-63
ภาคผนวก	7-65